

Un chic d'istòria a Aira

La « Societat de Bordà-Patrimòni de las Lanas », hidèu a las soa abituda establida dempuish un trentenat d'annadas, organiza sesilhas decentralizadas capvath tot lo departament. Lhevat au mes d'aost e en deceme-gènèr-hèrur on se replèga a Dacs, lo son brèç istoric (qu'i estó fondada en 1876) e tanben lo soa sedença. Li arrib-a mèmes, a còps, de deixhar las tèrras lanusquetas per un escart en Vasadés, dens las Lanas girondinas, en Armanhac o a Baionas. Lo dissabte 19/11, que serà a Aira (mediatèca, 15h), per la soa sesilha deu « mes mort » (noverme en lengatge un chicòt poetic e nostalgiac deus felibres d'un còp èra...). Tres comunicacions son au programma. 1) Archivista de la societat sabenta, François Bordes – passionat de l'istòria de la corsa landesa, espòrt gascon per excelléncia, e de pro d'autas causas – parlarà de las pelejas enter las comunas o parròpias deu diocèsi e l'avesque, Mon-sénher Gilles Boutault (1597-1661), qui demorèt de 1625 a 1649 dens la ciutat de senta Quitèira. Originari de Tors, que voló interdísir las corrudas de taures mentre que l'absolutisme èra a pujar dens lo reiaume de França com dens la Navarra vesina (lo Bearn) qui devó plegar lo jolh en 1620. Solide, las corsas ni tanpauc la « corrida de toros » n'eran pas codificadas mes, deu costat deu Tursan, de Sent Sever-Cap de Gasconha o deu Mont, l'òmi de Diu ne's metó probablament pas en aulor de santeitat auprés deus Gascons... 2) Arron, que'n apreneràn mei suu palais avescau e la maison comuna (G. Pandard). 3) Enfin, lo vòste servidor parlarà de l'Ador, deus nom de quauques arrius que'u junhen e deus endrets umides, moths, hangós com las bartas, las saligas o los camós qu'encontran de la Bigòrra dinc au Senhans o au País d'Orta.

Teatre au Mont

Lo dissabte 12 (16h), los Comelodians de Saut de Navalhas jogaràn « Lo pishòter malaudiós », adaptacion deu « Malaut imaginari » a la sauça bearnesa. Shens enquera s'aperar « Comelodians », los passionats de teatre gascon, au torn deu Fernand Dauguet, comencèren de jogar en 1978 peçòtas

d'un aute ahuecat de « bearné », Hubert Lux. Puish, qu'estó « L'Ale-manda », jogada peu permèir còp en 1986 a Sent Pè de Leren. Las autas creacions s'encadenèren, sovent adaptacions d'òbras celèbras (Aristofanes, Shakespeare, Molière, Beaumarchais, Obaldia)

per ua comediana-escrivana, la Marie-Jo Hustaix-Etcheverry (<http://www.loscomelodians.fr/>). Per reservar : 06 03 47 32 15 o 06 74 90 64 82 o as-soacpl40@gmail.com

Encontre a Buglòsa

Cantar tots amassas dens ua « cantèra » : la possibilitat es auhèrta dissabte 19/11 (14h30-19h) au Poi/Saint-Vincent-de-Paul (entraida a gratis). Mei precisament u quartièr de Buglòsa (146, rua deus Espòrts). En ligason dab « Gasco-n Lanas » (Gropament Associatiu per la Sauvaguarda e la Cultura d'Òc dens las Nòstas Lanas) l'arcuelh serà hèit per la seccion Agrado-Òc deu FREP (Foguer o Larèr rurau d'education populara) qui s'amaneja dempuish quauquas annadas per har descobrir, transmèter, tribalhar, en un mot « víver », la lenga nòsta dens lo parçan de Dacs o Pontons. Los qui an dejà participat a talhèrs de cant o autas cantèras au Mont, a Soston, Peirahorada o La Boèira qui viereràn segurament. Ua professora deu conservatori despartamentau de musica e dança, Cecile Ibarrat, qu'i participarà per guidar lo monde dens lo cant polifonic (contacte : 06 46 86 36 13).

Deu costat dera Bigòrra

Justament, en espiar en redifusion l'emission « Viure al país », magazine en òc de França 3 Occitània deu 30/10, qu'èi vist çò que d'autuns hèn en Bigòrra per har har coneisher, víver e transmèter lo nòste car gascon. D'un costat, qu'an parlat deu ròtle jogat per lo supèrbe castèth de Mauvesin, sedenza de l'Escola Gaston Febus (<https://escolagastonfebush.com>). La vielha institucion estó presenta-da per lo son capdau (president),

Serge Clos-Versailles, et la son secretària (qui s'occupa tanben deu « libièr » o richa bibliotèca deu castèth), Dauna Anne-Pierre Darrees. Qui an entenut tanben lo sabent Maurici Romieu, ancian capdau de l'EGF, qui evocava quauquas tèxtes de grana valor. De l'aute costat, que seguiren ua sequéncia en forma de pertrèit, lo deu Régis Latapie. Qu'es cantaire professionau, lutièr (l'an vist dens son talhèr on, au torn, fabrica notadament flabutas), professor de dança e qu'es membre de duas coralas plan coneishudas en Bigòrra e parçans vesins, « Vox Bigerri » (se produseish sovent dens glèisas a l'acostica excellenta) e « Eths Micalets » qui son apreciats dens hèstas de vilatges e autas manifestacions. Solide, lo Régis, es un passaire vertadèr de la lenga e de la cultura nòsta (https://france3-regions.francetvinfo.fr/occitanie/programmes/france-3_occitanie_vivre-al-pays).

Escultat per Wlérick, lo sòbri monument de Saunhac e lo Muret ne ditz pro sus la guèrra. J.-J. F.

2022-45

PARLAM
GASCON

Nº 1214

SUD-OUEST

Lanas

Diluns 7

Noveme 2022

p.16

Quauquas vers per non pas oblidar

A quate jorns deu 11 de Noveme, que pòden se brembar de quauquas vers, com un reclam lunhèc aus eveniments de uei. Que son tirats de « Nosauts los petits... » deu Jean-Baptiste Gastellu-Etchegorry dit Jan deu Sabalòt (1896-1981) qui animava « los Bearnés gaujós » de Sauvatèrra de Bearn, dens las annadas 1930 : « Nosauts qu'èm los petits, los qui cargsat de tèrra, /E marcharam tostems shens comprénder perqué, /Nos qui ns hesem tuar, nos qui hesem la guèrra, /Nos qui carrà que tiénim aqueste border. /E qu'ei lo noste sang generós qui s'escapa, /E qui plapa de roi lo sòu on èm caduts, /Nos qui sofrim tostems, e tostems a l'estaca, /Qu'èm tostems los medishs, nosauts los peluts. »

Continas

Tostems valent e productiu, lo Patric Lavaud a hargat un recueil de 33 continas occitanas (coeditat per Confluences e las Nuèits Atipicas). Qu'es accompanhat d'un CD qui permet d'enténer cançons de breç (breçairòlas, adromidèras) deu genre « Som, som, veni, veni, veni », comptinas, formuletas enfantinas, cançonetas tiradas en màger partida de la tradicion orau deu nòrd de Gasconha (Vasadés, Medòc notadament). Un bèth mejan per iniciar gojats e mainadinas a la lenga d'òc. Qu'es illustrat per lo grafista Jérôme Charbonnier (<https://editionsconfluences.com>). Jean-Jacques Fenié